

AKTUALITY - SPOLKY A JEDNODUCHÉ ÚČETNICTVÍ

14.04.2016

Dne 1.1.2016 nabyl účinnosti zákon č.221/2015 Sb., kterým se novelizuje zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví ZoÚ). Tato novela se výrazným způsobem dotýká i spolků, pobočných spolků (dále jen „spolky“) a dalších subjektů, které jsou oprávněny podle § 1f ZoÚ vést jednoduché účetnictví.

Spolky a pobočné spolky jsou ve smyslu §8 ZoÚ povinné vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné a přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.

Podrobnosti vedení jednoduchého účetnictví upravuje §13b ZoÚ. Spolky jsou povinny vést v jednoduchém účetnictví účetní knihy, kterými jsou peněžní deník, kniha pohledávek a kniha závazků a pomocné knihy v ostatních složkách majetku např. dlouhodobém hmotném majetku, finančním majetku. Co obsahuje peněžní deník? Podle citovaného ustanovení §13b obsahuje alespoň informace o penězích v hotovosti a na bankovních účtech, o příjmech a výdajích skutečně přijatých či zaplacených v účetním období a o průběžných položkách (tzp. peníze jsou na cestě“).

V jednoduchém účetnictví se dále stanoví povinnost sestavovat přehled o majetku a závazcích a přehled o příjmech a výdajích, a to podle stavu k poslední den účetního období. Tyto přehledy musí spolek sestavit nejpozději do 6 měsíců po skončení účetního období. Ke dni, ke kterému spolek sestavuje přehledy, je povinen podle §29 odst.1 ZoÚ provést inventarizaci, kterou ověří, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví.

Jaké povinnosti jsou dle ZoÚ s přehledy dále spojeny?

Přehled musí obsahovat název, sídlo a IČO spolku a spisovou značku, pod kterou je zapsán spolek zapsán v spolkovém rejstříku (např. spis. zn. L 3333 Městského soudu v Praze), svou právní formu (spolek, pobočný spolek), účel spolku a předmět podnikání podle zápisu ve spolkovém rejstříku, uvedení dne, k němuž se přehled sestavuje (31.12 ...) a den sestavení přehledu tj. někdy v intervalu mezi 1.1. až 30.6. Přehled musí být podepsán statutárním orgánem.

Přehled o majetku a závazcích je povinen spolek podle §21a ZoÚ zveřejnit založením do sbírky listin příslušného rejstříkového soudu tj. toho rejstříkového soudu, u něhož je spolek zapsán ve spolkovém rejstříku. Přehled o příjmech a výdajích je spolek povinen sestavit, ale není povinen ho zveřejnit ve sbírce listin. Zde je nutno zdůraznit, že spolky nemají povinnost vydávat výroční zprávu, ve vztahu k hospodaření spolky vedou v jednoduchém účetnictví zveřejňují pouze přehled o majetku a závazcích.

Spolek musí přehled o majetku a závazcích zveřejnit založením do sbírky listin rejstříkového soudu do 30 dnů ode dne jejich schválení orgánem, kterému toto přísluší např. členskou schůzí nebo statutárním orgánem nejpozději však do 12 měsíců od dne, k němuž byl přehled sestaven tj. do 31.12. roku následujícího.

ZoÚ stanoví nejen povinnost zveřejňování, ale i povinnost uchovávání účetních záznamů. Přehled o příjmech a výdajích a přehled o majetku a závazcích musejí uchovávat po dobu 10 let počínajících koncem účetního období, kterého se týkají. Peněžní deník, kniha pohledávek a kniha závazků a pomocné knihy, účetní doklady, inventurní soupisy a přehledy pak po dobu 5 let počínajících koncem účetního období, kterého se týkají. V případě zrušení spolku před uplynutím stanovených lhůt musí být uchováni uvedení účetní dokumenty zveřejněny v procesu likvidace spolku; v případě přeměny spolku tato povinnost přechází na právního nástupce. V případě pobočných spolků lze předpokládat jako možný postup, že povinnost uchování účetních dokumentů zrušeného pobočného spolku přejde na spolek hlavní.

Dodržování shora uvedených povinností zákon zajišťuje stanovením systému pokut za neplnění povinností vykájících se vedení účetnictví tj. za tzv. správní delikty. Jaké pokuty mohou být spolkům i pobočným spolkům uloženy (pro spolky i pobočné spolky se stanoví totožně).

Neopovědě-li spolek účetnictví od svého vzniku do svého zániku (§4 odst.1 ZoÚ) – pokuta až 100.000 Kč
Nesestaví-li spolek přehled o příjmech a výdajích a přehled o majetku a závazcích ve stanoveném rozsahu a v stanovené lhůtě (§15b odst.3 ZoÚ) - pokuta až 100.000 Kč. Zpracované přehledy neobsahují údaje stanovené ZoÚ (viz shora) – pokuta až 100.000 Kč. Nesestaví-li přehledy ke stanovenému dni tj. k 31.12. – pokuta až 100.000 Kč. Vede účetnictví tak, že odporuje zákonu a ostatním právním předpisům nebo obchází jejich účel – pokuta až 50.000 Kč. Neuchovává v rozporu s § 31 ZoÚ účetní záznamy po stanovenou dobu (10 a 5 let – viz shora) – pokuta až 50.000 Kč. Nezveřejní ve stanovené lhůtě přehled o majetku a závazcích založením do sbírky listin rejstříkového soudu (§21a odst.1) – pokuta až 50.000 Kč.

Uvedené správní delikty projednává finanční úřad. Shora uvedené výše pokut jsou výši maximální, při určité výše pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání a okolnostem, za kterých byl spáchán. Od uložení pokuty za neuložení přehledu o majetku a závazcích do sbírky listin rejstříkového soudu lze upustit (§37 ab) odst.2 ZoÚ).

Odpovědnost spolku za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

Velmi diskutovanou otázkou mezi spolky je, kdy poprvé musejí spolky a pobočné spolky zveřejnit výkaz majetku a závazků ve sbírce listin. Přejícná ustanovení zákona č.221/2015 Sb. v části I. čl.II řeší způsob zveřejňování v přechodném období tj. za rok 2014 do 31.3.2016 a za rok 2015 do 30.11.2017, ale pouze pro účetní jednotky, které mají povinnost zveřejňovat účetní závěrku a výroční zprávu. Řada právních výkladů směřuje k tomu, že tato povinnost nelze vztáhnout na zveřejnění výkazů majetku a závazků spolku, které vedou jednoduché účetnictví neboť jednoduché účetnictví podle ZoÚ vedou od 1.1.2016. V takovém případě by spolky poprvé zveřejňovaly přehled majetku a závazků za rok 2016 do 31.12.2017. Zatím nejsou známá stanoviska finanční zprávy v této věci.

Spolku, který nezaloží přehled majetku a závazků do sbírky listin rejstříkového soudu, může být udělena pořádková pokuta podle zákona č.304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (rejstříkový zákon). Podle §104 rejstříkového zákona může soud uložit pořádkovou pokutu spolku, jestliže neuposlechl výzvy rejstříkového soudu, aby předložil listiny, které mají být podle rejstříkového zákona nebo jiného zákona tj. i ZoÚ uloženy do sbírky listin. Pořádkovou pokutu lze uložit do výše 100 000 Kč. A rozdíl od pokuty udělované finančním úřadem, soud nejprve spolek ke splnění povinnosti vyzve a stanoví mu k tomu přiměřenou lhůtu.

Pokud spolek neplní-li povinnosti podle § 104 rejstříkového zákona opakovaně, může soud i bez návrhu zahájit řízení o zrušení spolku s likvidací. Rejstříkový soud na tuto skutečnost spolek upozorní a poskytne mu přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.

Opakované neplnění povinnosti založit listiny do sbírky listin má dopad i na statutární orgán – dle § 106 odst. 1 rejstříkového zákona se má za to, že člen statutárního orgánu právnické osoby - spolku, který opakovaně neplní povinnost předložit rejstříkovému soudu listiny ke zveřejnění ve sbírce listin, porušuje péči řádného hospodáře.

JUDr. Lenka Deverová
řízen 2016

[Zpět na aktuality.](#)